

Quaddrostade til jordbær, frugt mm.
(4 familier pr. kasse)

Korrekt bestøvet tomatblomst (pollen på griffel mørkfarves). **Check 2 x pr. uge**

Humlebier (*Bombus terrestris*) til bestøvning af tomater, bærekulturer mm.

Humlebistadet

Humlebier er vigtige bestøvere af tomat, peber, oberginer, jordbær og frugtkulturer. Den vigtigste anvendte humlebiart er *Bombus terrestris*. Humlebier arbejder også under såvel kølige, lysvage vejrforhold som i høj sol og op til 30 grader celsius.

Standardstadet indeholder en dronning og 75-125 arbejdere til at starte med. I løbet af 6-8 uger forøges antallet af arbejdere. I løbet af 10-12 uger dannes droner og ny dronninger. Den gamle dronning vil til sidst gå til af udmattelse.

Stadet er forsynet med sukkervand, som er placeret i bunden af stedet. Der er i regelen nok sukkervand til hele stadets levetid, dvs. op til max. 12 uger. Det kan dog være nødvendigt at efterfylde sukkervand efter 6-7 uger. Check bundkarret!! Pollen er der tilført stedet, således at humlebiene kan klare fødebehovet i ca. 1 uge..

Stadet er forsynet med 2 flyvehuller. Det venstre er et ind- og udflyvningshul, mens det højre, hvori der sidder en ruse kun er et indflyvningshul. Ved at holde det højre indflyvningshul åbent, er det muligt at hjemfange alle stadets bier i løbet af ca. 2 timer, idet de kun kan komme ind og ikke ud igen af dette hul. Dette kan benyttes hvis stedet skal flyttes eller fjernes til et andet bestøvningssted.

Anvendelse

Uanset om bierne benyttes i væksthuse eller på friland, skal stedet beskyttes mod kraftig direkte sol, kulde samt træk. Dvs. stedet placeres imellem planterne (f.eks. tomater), som så skygger, eller der benyttes et skygge-tag (f.eks. i jordbær). Det kan være en fordel at placere stedet i læhegnets sydside, så der tilføres varme fra solen.

På friland er det vigtigt at humlebistadet placeres isoleret fra jorden (løftet) og beskyttet af et tag, som værner mod regn. Ellers vil det pap som yderkassen er lavet af gå i opløsning.

Tomater: 1. uge: 5 stader/ha, derefter 1 stade/uge/ha. Hver uge fra blomstring til topning. Dobbelt antal i Sherry-tomater.. Mindre huse: 1 standard stade til 500-2.000 m² **Det er meget vigtigt, at Humlebiaktiviteten checkes 1-2 gange ugentlig, dels ved at tilse at kolonierne vokser inden i (vattet hæves), og der er tilstrækkelig flyvning ud og ind, og dels ved at tomatblomsterne ses efter for bidemærker, som er brunfarvning af griffen. Der skal ses tydelige bidemærker i hele blomstringsperioden. Hvis ikke indsættes flere stader, eller alternativ bestøvning må udføres. Hvis bestøvning er for kraftig lukkes for staderne 1-2 dage. Evt fodring med pollen (leveret særskilt).**

Jordbær, hindbær, frugttræer mv.: 2 Quaddrostader pr. ha. (hver Quaddrostade = 4 stærke bifamilier)

Mod Gråskimmel i f.eks. jordbær kan stader anvendes forebyggende: Trichoderma ilægges specialbygget box, så humlebiene fører dette ud til blomsterne.

Små væksthuse (under 500 m²) eller vækstkamre: Mini eller små stader med hhv 10-25 eller 25-50 arbejdere. 1 stade hver 4. uge.

Trichoderma box til jordbær og hindbær. : under udvikling.